İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Dil Becerilerinin İncelenmesi

Sebiha KILIÇ[*]
ORCID: 0000-0003-2861-6651
Murat AŞICI[**]
ORCID: 0000-0001-8347-1913

Öz: : Bu araştırmanın, öğrenciler arasındaki yaş farkının öğrenmeler üzerindeki etsine yönelik çalışmaları destekleyeceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın genel amacı, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerilerini incelemektir. Araştırmanın örneklemi, 1. sınıfa devam eden 60-66-72 aylık 418 öğrenciden oluşmuştur. Araştırma tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırmada, dört temel dil becerisini (dinleme-konuşma-okuma-yazma) kapsayan dil becerileri ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerle ilgili yapılan analizlerde, süreksiz değişkenlere ait bilgiler yüzde ve frekans değerleri, 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerileri ölçeğindeki maddelerden aldıkları puanların dağılımı ve öğrencilerin dil beceri düzeyleri aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri bulunarak belirlenmiştir. Öğrencilerin dil becerilerinin cinsiyet ve okul öncesi değişkenlerine göre farklılaşma durumunu belirlemek için ilişkisiz grup t testi, dil becerilerinde 60-66-72 aylık yaş gruplarına göre fark olup olmadığını tespit etmek ve dil beceri düzeylerinde sosyoekonomik düzeye göre fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA), anlamlı fark olan sonuçlar için Dunnett C Testi yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: 60-66-72 aylık, dil gelişimi, dil becerileri.

[*] *Yüksek Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı*
[**] *Yardımcı Doçent Doktor, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı*

Giriş

Dilin toplumsal ve bireysel gerekliliği herkes tarafından kabul edilen bir özelliktir. Dil becerileri bireyin kendisini ve çevresindekileri tanıyıp, anlamlandırmasını sağlayan vazgeçilmez bir araçtır. İnsan hayatının vazgeçilmezi sosyal ilişkilerin ve iletişimin temelinde, dil becerileri yer almaktadır. Çocuğun okula başlamasıyla beraber, eğitim ve öğretimin her aşamasında dil becerilerinin kazanımına önemli ölçüde yer verilmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini kapsayan bu kazanımlar geniş bir yelpazeyi oluşturur. Bu özelliğiyle Türkçe dersi ve diğer bütün derslerin temeli niteliğindedir. Türkçe dersi öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için tasarlanmış, amaçlarını bu temellere dayandıran bir derstir. Dil öğretimi, çocuğun; dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere temel becerilerinin geliştirilmesine ve bu temel becerilerde yetkinleşmesine dayanır. Dilin, dinleme ve okuma ile ilgili etkinlikleri "anlama", konuşma ve yazma ile ilgili etkinlikleri de "anlatma" eylemini oluşturur.[1] Dil öğretimiyle çocuklar yalnızca eğitim ve öğretim hayatlarında değil, yaşamlarının genelinde işlerine yarayacak anlama ve anlatma becerilerini de kazanmış olacaklardır.

Anlamanın temelini oluşturan dinleme ve okuma bireyin hayatı anlamlandırmasını, çok yönlü bilgiler elde etmesini sağlayacak; konuşma ve yazma ise bu donanımları paylaşmasına yarayacaktır. Anlama ve anlatma becerileri dil gelişimiyle paralel bir ilişki sergilemektedir. Dil gelişimi; seslerin, kelimelerin, sayıların, sembollerin kazanılması, saklanması ve dilin kurallarına uygun olarak kullanılmasını içeren bir süreçtir.[2] Dil gelişimi tamamıyla kendiliğinden gerçekleşen bir olay değildir. Dil gelişiminde diğer gelişim alanlarında olduğu gibi biyolojik kapasite kadar, çevre ve sunulan eğitim fırsatları da önemlidir. Bu nedenle çocuğun dil gelişimi aşamalarında karşılaştığı imkanlar, modeller, ihtiyacı ve ilgisi doğrultusunda sunulan uyaranlar ve ortamlar büyük önem taşımaktadır.[3]

---

[1] Süleyman Çelenk, *İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimi,* (7. Baskı), Maya Akademi, Ankara 2010, s. 127.
[2] MEB, 2012.
[3] Mesude Atay, *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim 1,* Kök Yayıncılık, Ankara 2009, s. 164.

Biyolojik olarak yeterli donanıma sahip bir çocuk, gerekli ortam ve uyaranlarla birlikte dil gelişimini sağlıklı bir şekilde sürdürebilir. Bu gelişim, belirli bir zaman diliminde oluşan, olup biten bir olay değil; sürekli devam eden bir süreçtir. Çocuk bu süreçte çevresindekilerden yeni şeyler öğrenir. Dil ve öğrenme arasındaki bu ilişki göz önünde bulundurularak gelişimleri desteklenebilir. Bu destek çocuğun içerisinde dünyaya geldiği ilk sosyal grup olan ailede başlar ve daha planlı bir şekilde okulda devam eder. Yaşamın ilk yıllarının dil gelişimi açısından ne kadar önemli olduğu göz önünde bulundurulursa özellikle ilkokulun dil gelişimindeki yeri daha iyi anlaşılacaktır. Okula giriş bütün çocuklar için önemli bir başlangıcı ifade etmektedir. Çocukların eğitim hayatının temeli niteliğinde olan ilkokul, ileriki dönemlerde başarıyı etkileyen başlıca faktörler arasındadır. Çocuklar gerekli temel beceri ve deneyimleri olmadan okula başladıklarında başarıları da zayıflar. Okullarda verilen eğitimle çocuklar arasındaki farklılıkları dengelemek amaçlanmıştır. Çocukların okul hayatına başlamadan önceki dil deneyimleri, okuryazarlık kavramları ve kazanmış olduğu dil becerileri (okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerisi birikimleri), aile ve çevreye göre farklılık gösterebilmektedir. Bunun dışında, aynı ailede yetişmiş iki çocuk arasında da farklılıklar bulunabilir. Bu durum kişiler arasındaki bireysel farklılıkların göstergesidir. Kişiler arasındaki bireysel farklılıkların açılmaması için eğitim sistemimizde bazı konular standardize edilmiştir. Bu konulardan biri de eğitime başlama yaşıdır. Eğitime başlama yaşı eğitim sistemi içerisinde değişiklik yapılabilen konulardandır. Bugün ülkemizde de dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi kronolojik yaş, ilkokula başlamak için başlıca ölçüdür. Okula başlama konusunda en yaygın kriter diye kabul edilen yaş sınırı, sık değiştirilen bir kriterdir ve ülkeden ülkeye de farklılık gösterir.[4] Dünyada okula başlama yaşı 4 ile 7 arasında değişmektedir. 86 ülke içinde en çok tercih edilen başlama yaşının 6 olduğu (56 ülkede) dikkati çekmektedir. Bunu; 7 yaşta okula başlatmayı (21 ülke) sonra da 5 yaşta okula başlatmayı (9 ülke) tercih edenler takip etmektedir.[5] İngiltere, Hollanda ve Avustralya'da okula başlama yaşı beş, Almanya'da altı,

[4] Ayla Oktay, *Okul Olgunluğu,* (Doçentlik Tezi), İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul 1983, s. 8.
[5] Ayla Oktay ve Oya Ramazan, Çeşitli Ülkelerde İlköğretim Uygulamaları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(8), Ankara 1992, s. 51, Retrieved from, https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7830/102992.

İsveç, Norveç ve Finlandiya'da ise yedidir. Bu farklılıklar okula hazırlığa olan bakış açısı ile de doğru orantılıdır.[6]

Avrupa'da yasalarla belirlenen eğitime başlama yaşı, tüm Avrupa ülkelerinde, zorunlu ilköğretime giriş için bir kriterdir. Ülkelerin çoğunda (Belçika, Fransa, Almanya, Yunanistan, İtalya gibi), bu yaş 6 olarak sabitlenmiştir. Birleşik Krallık'ın (İngiltere ve Galler) yanı sıra Malta ve Hollanda'da da yasal yaş 5'tir. En küçük yaş olan 4, Kuzey İrlanda'dadır. En büyük yaş olan 7 ise üç Baltık ülkesinde, Bulgaristan'da ve üç İskandinav ülkesindedir (Danimarka, Finlandiya ve İsveç). Polonya'da, 2012'den itibaren, ilköğretime başlama yaşı 6 olmuştur.[7] Osmanlı'ya baktığımızda ise ilköğretime başlama yaşının 4-6 aralığında değiştiğini görmekteyiz.[8]

İçinde bulunduğumuz çağ itibariyle dünya ülkeleri sürekli bir gelişim ve değişim içerisindedir. Ülkemizde de eğitime verilen önem gün geçtikçe artmakta ve bu da beraberinde eğitim alanında yenileşmeyi getirmektedir. Bu yenileşme Osmanlı'dan bu yana devam eder. Osmanlı'da ilköğretim zorunluluğu ile ilgili ilk girişim, yenileşme döneminde II. Mahmut'un 1824 yılında yayınladığı bir fermanla gerçekleşir. Daha önceki dönemlerde de okuma yazmanın gereği üzerinde duran fermanlar çıkarılmışsa da 1824 fermanı bu konuyu geniş olarak ele aldığı için, zorunluluğu getiren ilk belge kabul edilmektedir. 1847-48 Talimatnamesi'ne göre yedi yaşına giren çocukların, sübyan mekteplerine devamları zorunludur. 4-5 yaşlarındaki çocuklar, ana babaları isterse okula kabul olunur. 1869'da devlet okulları ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim olmak üzere üç kademeden oluşturulmuştur. 1891 yılında yapılan geniş düzenleme ile şehir ve kasaba ilkokulları üç yıla indirilirken, köy ilkokulları dört yıl olarak kalmıştır. 1913'te ilköğretimin mecburi ve parasız olduğu hükme bağlanmıştır.[9]

---

[6] Mustafa Boz, *Altı Yaş Çocuklarının Okula Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Veli ve Öğretmen Görüşleri Yönünden İncelenmesi,* (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2004, s. 6.

[7] MEB, 2012.

[8] Süleyman Çelenk, *Cumhuriyet Öncesi İlköğretim,*(Edt. A. Tazebay), İlköğretim Programları ve Gelişmeler, Nobel Yayın Dağıtımı, Ankara 2000, s. 10.

[9] S. Çelenk, *a.g.e.*, s. 13-21.

Eğitimdeki değişim ve yenileşme Cumhuriyet Dönemi'nde de devam etmiş ve eğitim programları geliştirilmiştir. Bu programlarla eğitimde kalitenin arttırılması hedeflenmiş ve iyileşmeler yaşanmıştır.

1973 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Temel Kanunu'nda temel eğitimin 7-14 yaşlarındaki çocukların eğitimini kapsadığı ve 5+3 şeklinde iki kademeye ayrıldığı görülür. Bu kanunda 1983'te değişiklik yapılmış ve ilköğretim 6-14 yaşındaki çocuklar için zorunlu hale gelmiştir. 1992'de ise okula başlama yaşı 72 ay olarak kabul edilmiş, ancak gelişimini tamamlamamış çocukların, ailesinin yazılı isteği üzerine bir yıl daha okul öncesi eğitimine devam edebileceği belirlenmiştir.[10]

Eğitim ihtiyaçlarını karşılamak ve mevcut durumu daha iyi bir hale getirmek için sürekli bir devinim içerisinde olan eğitim sistemimiz yakın zamanda bu değişimlerden birini ilkokula başlama yaşında gerçekleştirmiştir. 5.1.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda, 30.03.2012 tarihinde yapılan değişiklikle, Türk Milli Eğitim Sistemi'nde 1997'ye kadar 5+3+3, 1998'den sonra 8+3 ve ardından da 8+4 biçiminde uygulanmakta olan örgün eğitim, 4+4+4 biçiminde yapılandırılmıştır. Yeni yapıda, sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim kademelendirilerek kesintili hâle getirilmiştir. İlk dört yıl ilkokul, ikinci dört yıl ortaokul olarak düzenlenmiş ve üçüncü dört yıldaki lise, zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır.[11]

Ülkemizde 1992 yılından bu yana, çocuklar okula başladıkları yılın aralık ayında 72 ayını doldurmaları halinde okula başlamaktaydılar. 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren 30/03/2012 tarihli ve 6287 sayılı ilköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kânunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile bazı kanunlarda değişiklik yapılarak ilkokula başlama yaşı, yeniden düzenlenmiş ve 4+4+4 eğitim sistemi ile okula başlama yaşı 60 aya düşürülmüştür. Uygulama sonrasında çeşitli olumsuzluklar görüldükçe kanunda bazı değişikliklere gidilmiştir. 09/05/2012 tarihli genelgede yapılan düzenleme ile okula başlama, 66 ay ve üzeri çocuklar için zorunlu tutulmuştur. 60-66 aylık çocukların okula başlaması velinin isteğine

[10]Resmi Gazete Arşivi, 2013.
[11] F. Dilek Gözütok, Özgür Ulubey, Ayşe Gülsüm Akçatepe, Ece Koçer ve M. Emir Rüzgâr, 4+ 4+ 4 Yapılanması Kapsamında Hazırlanan Uyum ve Hazırlık Çalışmaları Kitaplarının Değerlendirilmesi, Ankara 2014, s. 1.

bağlanmıştır. Bu değişiklikle okula başlama yaşı veli isteği ile 60 aya kadar inmiştir. Ağustos 2013'te yeni bir değişimle okul müdürlüklerinin yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67 ve 68 aylık olanları, velisinin vereceği dilekçe ile; 69, 70 ve 71 aylık olanları ise, ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okul öncesi eğitime yönlendirebilmesine veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilmesine karar verilmiştir.

4+4+4 süreci mevzuata şu şekilde yansımıştır:

30/03/2012 tarihli ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile bazı kanun maddelerinde değişiklikler yapılmıştır (Ek-5: 6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun):

"Madde 3- Mecburî ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu yaş çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter."[12]

"Madde 7- İlköğretim; 1 inci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur."[13]

"Madde 22- Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter."[14]

Mayıs 2012'de Millî Eğitim Bakanlığı 12 yıllık zorunlu eğitime yönelik uygulamalar konulu genelgede eğitim süresi ve eğitime başlama yaşı ile ilgili bazı değişiklikler yayınlamıştır.

09.05.2012 tarihli genelgeye göre (Ek-6: 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Genelge):

[12] (5.1.1961/222 sayılı kanun)
[13](5.1.1961/222 sayılı kanun)
[14] (14.06.1973/1739 sayılı kanun)

Zorunlu eğitim 4 yıl süreli ilkokul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli lise eğitimini kapsamaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördüğü birinci 4 yıl (1, 2, 3,4. sınıflar) ilkokul, ikinci 4 yıl (5, 6, 7, 8. sınıflar) ortaokul ve üçüncü 4 yıl (9, 10, 11, 12. sınıflar) ise lise şeklinde isimlendirilecektir.

2012-2013 eğitim ve öğretim yılı için, 30 Eylül 2012 tarihi itibariyle 66 ayını tamamlayan tüm çocukların okul kayıt işlemleri e-okul sistemi üzerinden merkezi olarak yapılacaktır.

60-66 ay arasındaki çocukların ise velisinin yazılı isteği ile gelişim yönünden hazır olduğu anlaşılanların ilkokula devamları sağlanacaktır. Diğer öğrenciler okul öncesi eğitime yönlendirilecektir.

2012-2013 eğitim öğretim yılında uygulanan 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili çeşitli araştırmalar yapılmış, sonucunda raporlar ortaya konmuş ve bu raporlar doğrultusunda bazı değişiklikler yapılması öngörülmüştür. 14 Ağustos 2013 tarihli resmi gazetede yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğe göre:[15]

Okul müdürlükleri, yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67 ve 68 aylık olanları, velisinin vereceği dilekçe ile; 69, 70 ve 71 aylık olanları ise, ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okulöncesi eğitime yönlendirebilir veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilir.

Kanun ve genelgelerde de belirtildiği üzere ülkemizde eğitime başlama yaşı veli isteğine göre 60 aya kadar inmiştir. Bu durumda okullarımızda 60-66-72 aylık çocuklar beraber eğitim almaya başlamışlardır. Bunun sonucunda çocuklar arasındaki bireysel farklılıkların yanında yaş farkı da gündeme gelmiştir. Bu çeşitli çevrelerde ikilikler ortaya çıkarmıştır. Bir grup, yaşanan değişimi olumlu bir gelişme olarak karşılayarak 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerilerini kazanmada ciddi bir farklılık olmayacağını savunurken; diğer bir grup bu yeniliği olumsuz olarak değerlendirmiş ve bu yaş gruplarının öğrenmelerinde ciddi farklılıklar ortaya çıkacağını savunmuşlardır. Bu olumlu ve olumsuz eleştirileri dayandıracak sağlam bilimsel çalışmaların sayısının artırılması gerektiği düşünülmektedir. Bu konuda ki bilimsel eksikliği dil becerileri yönüyle

[15] Resmî Gazete, 2013.

gidermenin ve eğitim camiasından, öğrenci velilerine kadar birçok kesimden insanın merak ettiği bu konuyu aydınlatmanın faydalı olacağı düşünülerek böyle bir çalışma yapılmıştır.

Yukarıdaki durumdan yola çıkarak, 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerileri gelişimi günümüz literatüründeki farklı kaynaklardan araştırılmış ve buradan hareketle "İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerileri gelişimi" tarafsız olarak incelenmiştir.

Tanımlar

Dil: Düşünce ve duyguları anlatmada ve öğrenmede; algılananları, deneyimleri, bilgileri aktarmada, soru sormak, emir vermek, istekte bulunmak gibi işlevleri gerçekleştirmede kullanılan bir araçtır.[16] Dil insanlar arasında iletişimi sağlayan en doğal araçtır. Sosyal bir varlık olan insan çevresindekileri anlamak ve kendisini ifade etmek için bu temel beceriden yararlanır.

Gelişim: Bireyde öğrenme, olgunlaşma ve yaşantı sonucunda oluşan sürekli değişimlerdir. Gelişim salt ölçümle ifade edilemeyecek kadar karmaşık ve birçok yapıyı içinde barındıran ve daha önceki oluşumları da içeren bir olgudur. Bundan dolayı gelişim aşamalarını birbirinden bağımsız düşünmek mümkün değildir. Her bir evre birbiri üzerine temellenir. Büyüme ve olgunlaşma gelişimi destekler ve gelişimin olmazsa olmazıdır.[17]

Dil Gelişimi: Dilin gelişmesi, sembollerin, kelimelerin, sayıların edinilmesi, saklanması ve dilin kurallarına uygun olarak kullanılmasının gelişmesi olarak tanımlanır.[18]

Dil Becerileri: Bireyin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini kapsayan bir öğrenme alanıdır. Dinleme ve okuma becerilerini, anlama; konuşma ve yazma becerilerini anlatma başlığı altında birleştirmek mümkündür.[19]

---

[16] Gülçin Alpöge, *Çocuk ve Dil, Türkçede Sıfatların Kullanımı ve Çocuğun Gelişimi Açısından İncelenmesi,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1991, s. 64.
[17] Adem Semai Tuzcuoğlu, Gelişimin Doğası, (Edt. B. Aydın), *Gelişim ve Öğrenme,* Nobel Yayınları, Ankara 2005, s.33.
[18] Mine Mangır ve Semra Erkan, *0-4 Yaş Arasındaki Çocuklarda Dil Gelişimi,* Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Ankara 1987, s. 3.
[19] S. Çelenk, *a.g.e.*, s. 127.

Okuma: Bir görsel motor semboller serisini sözlü veya sözsüz olarak ses dizilerine çevirme sürecidir.[20] Okuma, ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir. Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Dolayısıyla bu beceri; öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma, eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine alır.[21]

Yazma: Sözlü veya sözsüz konuşma seslerini, karşılıkları olan görsel motor sembollere çevirme sürecidir.[22] Yazma, yalnızca psiko-motor işlemler sonucunda ortaya çıkan bir ürün değildir; aynı zamanda zihin işlemleri gerektiren bir süreçtir.

Dinleme: Dinleme, konuşan kişinin vermek istediği mesajı, pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir.[23] Dinlemede verilen mesajı anlayabilmek ve söz konusu uyarana tepkide bulunabilmek için zihin işlemleri gerekmektedir.

Konuşma: Dil ile gözlediklerimizi, düşüncelerimizi, duygularımızı ve bilgilerimizi başkalarına anlatma işidir. Günlük yaşamımızda aile içinde, okulda ve diğer sosyal ilişkilerde yaptığımız temel bir beceridir.[24] Konuşma da yazma ve dinleme gibi zihin işlemleri gerektiren bir süreçtir.

Dil Becerileri Ölçeği: Araştırmada öğrencilerin dil becerilerine ait bilgileri elde etmek için kullanılan ve dört temel dil becerisini kapsayan (dinleme-konuşma-okuma-yazma) ölçektir.

Okula Başlama Yaşı: Okula başlama yaşında 2012-2013 eğitim öğretim yılı ile birlikte değişiklikler olmuştur. Bu değişikliğe göre 66 ayını dolduran çocuklar ve 60-66 aylık çocuklardan velisinin yazılı isteği üzerine gelişim yönünden hazır olduğu anlaşılanlar ilkokula başlayacaktır (12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Genelge, 2012).

---

[20] Haluk Yavuzer, *Eğitim ve Gelişim Özellikleriyle Okul Çağı Çocuğu,* Remzi Kitabevi, İstanbul 2012, s. 45.
[21] Sıddık Akbayır, *Cümle ve Metin Bilgisi,* (5. Baskı), Pegem A Yayıncılık, Ankara 2007, s.1.
[22] H. Yavuzer, *a.g.e.*, s. 50.
[23] Özcan Demirel, *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi,* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1999, s. 35.
[24] Recep Aydın, *Türkçe Kazanımlarımız,* Bilnet Matbaacılık, İstanbul 2008, s. 88.

Okul Olgunluğu: Oktay (1983) okul olgunluğunu, çocuğun okuma-yazmayı öğrenebilmesi için yeterli olgunluğa ulaşması şeklinde tanımlamıştır. Bunun için çocuğun, gerekli ön bilgi, beceri ve tutumları kazanması da okul olgunluğu kapsamına girmektedir.

Dil ve Dil Gelişimi

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan doğal bir araçtır. İnsanların diğer düşünce, olay ve nesnelerle ilgili algı ve fikirlerini yansıtmasının temel kaynağı olan dil, insanı diğer canlılardan ayıran ana unsurların başında gelir. Bu unsur, yaşamın belirli bir kısmını değil tamamını kapsayan geniş bir yelpazedir.

Dil Nedir?

Dilin düşünürler tarafından farklı özelliklerini vurgulayan tanımları yapılmaktadır. Yapılan tanımlar şu şekildedir:

- Dil; insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir.[25]
- Dil, düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir.[26]
- Dil dünyayı yöneten kuralları anlama yeteneğidir.[27]
- Dil, milli kültürün temel öğelerinin başında gelir ve insanları birbirine yaklaştıran en önemli araçtır. Dil insanları birbirine bağlayan toplumu gelişi güzel insan topluluğu olmaktan çıkaran, millet haline getiren en önemli öğelerden biridir.[28]
- Dil; düşünce ve duyguları anlatmada ve öğrenmede, algılananları, deneyimleri, bilgileri aktarmada, soru sormak, emir vermek, istekte bulunmak gibi işlevleri gerçekleştirmede kullanılan bir araçtır.[29]

---

[25] Muharrem Ergin, *Üniversiteler İçin Türk Dili,* Bayrak Basım, İstanbul 2005, s. 13.
[26] Doğan Aksan, *Ana Çizgileriyle Dilbilim,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1990, s. 55.
[27] Gülten Ülgen, *Kavram Geliştirme Kuramlar ve Uygulamalar,* Nobel Yayınları, Ankara 2004, s. 132.
[28] Cahit Kavcar, *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi,* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara 1988, s. 261.
[29] G. Alpöge, *a.g.e.*, s. 64.

- Yavuzer'e göre dil; çocuğu egosundan uzaklaştırıp, onun sosyal bir kişi olmasını sağlayan, kendisini kontrol ve takip ettirebilen, düşüncelerini, duygularını ve davranışlarını yavaş yavaş öğretebilen ve kendini güvenli hissetmesine yardım eden bir olgudur.[30]
- Yapılan bu tanımlarda ortak bazı unsurlar göze çarpmaktadır. Demirel'e[31] göre yapılan dil tanımlarında ortak temel öğeler şunlardır:

İnsanın dünyadaki yeri ve değeri dil ile belirlenmiştir, çünkü insanoğlunun bütün yaşamsal etkinlikleri dil ile bir anlam kazanır. Sanatsal etkinlikler, sosyal yaşantı, insanı insan yapan ve diğer varlıklardan ayıran niteliklerdir. Bu niteliklerin ortaya çıkması da dil ile olanaklıdır.[32] İnsana özgü ve en etkin iletişim aracı olan dil yoluyla elde edilen bilgiler, kültürel ve tarihi miras bir kuşaktan diğerine aktarılmakta ve böylece yeni kuşak bu elde edilen bilgiler üzerine yenilerini bulup insan topluluğunu daha iyiye ve rahata götürme yolunda çalışmalarını sürdürmektedir. Dil yoluyla kişiler bilgilerini birbirlerine aktararak daha çabuk başarıya ulaşıp çalışmalarında büyük aşamalar kat edebilmektedir[33]

Bunun yanında dil sosyal bir araçtır. Dili konuşan toplum, çevresini, çevresindeki olayları, gerçekleri kendince algılamakta ve anadilinde oluşmuş kavramlarla anlatmakta, kısaca, dünyayı kendi dilinin penceresinden görmektedir. Kuşaktan kuşağa aktarılan dil, o toplumun bireylerini, düşünce biçimi açısından da koşullandırmaktadır.[34]

Dil Gelişimi

Dil gelişimi, sembollerin, kelimelerin, sayıların edinilmesi, saklanması ve dilin kurallarına uygun olarak kullanılması olarak tanımlanır. Her dilin kendine özgü kuralları ve kurallar çerçevesinde gelişen bir sistemi vardır.[35]

---

[30] Haluk Yavuzer, *Çocuğunuzun İlk 6 Yılı,* Remzi Kitabevi, İstanbul 2001, s. 43.
[31] Ö. Demirel, *a.g.e.,* s. 35.
[32] Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dil Bilim*, TDK Yayınları, Ankara 1995, s. 12-13.
[33] Fulya Temel, *Sıfır-Altı Yaş Çocuklarında Dil Gelişimi "İki Yüz Bin ve Üzerine Nüfuslu Yirmi Bir İl Örneklemi Araştırma Sonuç Raporu",* Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, 1, Ankara 1999, s. 26.
[34] Doğan Aksan, *Türkçenin Sözvarlığı,* (4. Basım), Engin Yayınevi, Ankara 2006, s. 8.
[35] M. Mangır – S. Erkan, *a.g.e.*, s. 3.

Çocuklar, kendi dillerini öğrenmek için gerekli ilkeleri, bilgileri, kelimeleri ve kalıpları erken çocukluk döneminde (0–6 yaş arası) kazanır. Çocuğun bu bilgiyi kazanması özel bir öğrenim görmeden, ana dilini duyarak tekrarlayarak ve duyduklarından farkına varmaksızın birtakım kurallar çıkararak gerçekleşir.[36]

Hiçbir çocuk, normal koşullarda anadilini öğrenmekte güçlük çekmez. Çünkü çocuğa anadili öğretilmez, aksine kendiliğinden gelişir. Bu gelişme yeryüzünde yaşayan tüm çocuklarda birbirine çok yakın dönemlerde gelişir. Anadilin basit ya da karmaşık bir dil olması fark etmiyor. Mekanizma bir bütünlüğün içinde çalışır. Burada gelişme doğrusal olmaktan çok birdenbire patlayan bir gelişme şeklinde olur.[37]

Çocuğun doğumuyla hatta doğumundan kısa bir süre önce başlayan dil gelişimi, farklı dönemlerden geçer. Bu dönemler, araştırmacılar tarafından çocuğun gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak sınıflandırılmıştır. Bazı araştırmacılar, dil gelişim dönemlerini fiziksel gelişim ölçütlerini de göz önünde tutarak takvim yaşına göre sınıflandırmış; bazı araştırmacılar ise çocukta dil gelişim dönemlerini takvim yaşını da göz ardı etmeden sınıflandırmalarını ses, kelime, anlam ve kavram gelişimi olarak yapmışlardır. Dil bilimci Henri Delacroix ise çocuğun tüm alanlardaki gelişimini dil gelişimine bağlamış ve çocuk gelişimini üç başlık altında incelemiştir:[38]

- Çocuğun doğumundan dili ilk kullanma anına kadar geçen dönem,
- Dili kullanım anından okul çağına kadar geçen dönem,
- Okul çağından yetişkinlik dönemine kadar geçen dönem.

Dil gelişimi yalnız okul ya da aile içinde değil, çocuğun hayatının bütünü içinde düşünülmelidir.[39] Hayatın bütünü içerisinde dil gelişiminin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için dil gelişimiyle ilgili beş ana öneri belirtilmekte ve bu önerilerin

---

[36] Fulya Temel, *a.g.e.*, s. 15.
[37] Emel Çakıroğlu Wilbrandt, *Maria Montessori Yöntemiyle Çocuk Eğitimi Sanatı Eğitimciler ve Ebeveynler İçin El Kitabı,* Sistem Yayıncılık, İstanbul 2011, s. 313.
[38] Mehmet Baştürk, *Dil Edinim Kuramları ve Türkçenin Ana Dili Olarak Edinimi,* Pegem A Yayıncılık, Ankara 2004, s. 31.
[39] Ö. Demirel, *a.g.e.,* s. 50.

konuşma becerilerinin olgunlaşmasındaki yeterliliğine değinilmektedir;[40] Çocuk biyolojik olarak hazır olmadıkça dili öğrenemez.

1. Çocuk kendi anadili içindeki sözel kavramları kazanıncaya kadar yetişkinlerle iletişim kuramaz.
2. Çocuğun konuşması tam olarak gelişmeden önce kodlama ve semboller gibi dille ilgili özelliklerde olgunlaşma ihtiyacı vardır.
3. Çocuk, diğerlerinin görüş açısını kazanmadan kendi kişisel etkisinin boyutlarını görmeden karşılıklı iletişimde etkin olamaz.
4. Karşılıklı iletişimle ilgili olgunluğa ulaştıktan sonra bile, karşılıklı iletişimle ilgili kültürel soruları kavramsallaştırabilmelidir.

Dil gelişimi diğer gelişim alanlarıyla da iç içedir. Çocuğun, zihinsel faaliyetleri, çevresiyle etkileşim kurabilmesi ve sosyalleşebilmesi, dil gelişimiyle bağlantılı olan konular içerisinde yer almaktadır.

Dil Edinimi Kuramları

Çocukta dil gelişimine ilişkin birçok kuram ve hipotez ortaya konulmuştur. Bunlardan davranışçı kuram, bilişsel gelişim kuramı, toplumsal-sosyal etkileşim kuramı, doğuştancı kuram/psiko-linguistik kuram ve kritik dönem hipotezine bu bölümde yer verilecektir.

Davranışçı Kuram

1940'lı yıllara kadar davranış bilimciler verileri, gözlenebilir ve ölçülebilir davranışlarla anlayıp, analiz edip yorumlamıştır. Dolayısıyla, dilin yapısını oluşturan zihinsel ve içsel mekanizmalara önem vermemişlerdir. Buna bağlı olarak da dil ile ilgili gözlenebilen performansları inceleyerek dil gelişimini anlamaya çalışmışlardır.[41]

İnsan davranışlarını inceleyip, çözümlemenin yollarından birisi de doğal gözlemlerdir. İnsanların uyaranlara nasıl tepkiler verdiklerini, bulundukları ortamda başkalarının konuşmalarına karşı nasıl bir davranış şekli sergilediklerini

[40] Sema Seçilmiş, *Anaokuluna Giden ve Gitmeyen Erken Çocukluk Dönemindeki Çocukların Dil Gelişimi ile İlgili Becerilerinin İncelenmesi,* (Yüksek Lisans Tez), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 1996, s. 59-60.
[41] M. Atay, *a.g.e.*, s. 176.

gözlemleyerek öğrenebiliriz. Bu kuramda belirli uyaranlara karşı oluşan tepkilerle öğrenme üzerinde durulmaktadır.[42]

Davranışçılık, öznelliği ya da sadece iç gözlem bulgularına dayanmanın bırakılıp davranışı bütünüyle nesnel bir bakış açısıyla betimlemeyi amaç edinen bir ekoldür. Davranışçılar olarak bilinen araştırmacılar, dil yapılarını oluşturan yapılara ve içsel mekanizmaya, gözlenebilir ve ölçülebilir olmadıkları için önem vermemiştir. Dolayısıyla davranışçılar, sadece dil performansının gözlenebilen kısmı ile ilgili çalışmalar yapmış ve dili bu açıdan ele almıştır.[43]

Bu görüşe göre çocuğun dil öğrenmesinin temelinde pekiştirme, sönme ve genelleme gibi edimsel öğrenmenin temel ilkeleri yatar.[44] Dilin öğrenilmesini, pekiştirme sonucu belirli davranışların ortaya çıkması şeklinde açıklanmaktadır. Bu görüşe göre, bebekler sesleri tekrar ederken gündelik dildeki kelimelere benzer sesler çıkardıklarında çevresi tarafından pekiştirilirler. Böylece, bebek çevresi tarafından pekiştirilen sesleri daha sık kullanır ve dil gelişir.[45]

Sonuç olarak, çocuklar çevrelerinde duydukları konuşma seslerini, sözcükleri ve dilin diğer yapılarını taklit ederler. Bu taklitlerde onlara verilen yanıt veya gülümseme, onların konuşma konusunda güdülenmesini sağlar. Başarılı taklit etme girişimlerinden aldıkları cesaretle aynı yapıları konuşmalarında tekrar tekrar kullanarak bunları içselleştirirler. Davranışçı kurama göre, bu süreçte etkili olan iki temel etmen vardır. Bunlardan ilki çocuğun duyduğu dil örneklerinin miktarı ve niteliği, ikincisi ise çevresindeki bireylerden konuşmaya çalışması konusunda aldığı teşvik ve desteğin sürekliliğidir.[46]

Bilişsel Gelişim Kuramı

Biliş, bilme eyleminden türeyerek farkındalık, algı, kavramlaştırma ve yargıya ulaşma faktörlerini içermektedir. Bilişin dil gelişimi için gerekli ve yeterli faktör olduğu ilk olarak Rice tarafından öne sürülmüş ve Piaget ile Slobin tarafından da desteklenmiştir. Bu düşünceye göre dil gelişimi ve dolayısıyla çocuğun dili

---

[42] Handan Asude Başal, *Nasıl Mutlu Bir Çocuk Yetiştirebilirim?,* Morpa Kültür Yayınları, İstanbul 2003, s. 100.
[43] İlknur Maviş, *Çocukta Dil Edinim Kuramları, Dil ve Kavram Gelişimi*, (Der: S. Topbaş), Kök Yayıncılık, Ankara 2005, s. 32.
[44] Mehrali Calp, *Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi,* Eğitim Kitabevi, Konya 2007, s. 41.
[45] Ziya Selçuk, *Gelişim ve Öğrenme*, Nobel Yayınları, Ankara 2004, s. 104.
[46] Bekir Savaş, *Okuma Eğitimi ve Çocuklarda Dil Gelişimi,* Alfa Yayınları, İstanbul 2006, s. 39.

bilişteki değişmelerle yapılanır. Bilişsel gelişimin ilerlemesi dil gelişiminin hızını da belirlemektedir.[47]

Bilişsel kuram, davranışçı yaklaşımın aksine öğrenmenin zihinsel ya da bilişsel yönleri ile ilgilenmektedir. Bilişselciler, bilginin yapısı, nasıl elde edildiği, nasıl kavrandığı, nasıl hatırlandığı, problem çözmede nasıl kullanılacağı gibi konuları açıklamaya çalışmaktadır. Bilişsel kurama göre öğrenme kalıcıdır, bir yaşantının ürünüdür ve kişide bir değişikliğe neden olmaktadır. Bilişsel kuramla davranışçı yaklaşım arasında öğrenmenin, öğrenme sürecinin ürünü olmasıyla ilgili bir fark bulunmaktadır. Davranışçı yaklaşımda bu ürün, davranış değişikliği olarak yer alırken bilişsel kuramda bilgi edinme yollarına ya da bilgi yapılarındaki değişikliklere odaklanılmaktadır.[48]

Dilin öğrenilmesi konusunda Piaget güçlendirme ve koşullandırma kuramlarının dayandığı taklit içgüdüsünün olmadığını göstermiştir. Çünkü çocuk taklit etmeyi de öğrenmek zorundadır. Bunun için çocuk aşama aşama bir ilerlemeye göre kendi algılama ulamlarını geliştirir. Örneğin; başlangıçta hacim düşüncesi sadece nesnelerin biçimine bağlıdır. Çocuk esnek plastik bir küpün ezildiği, yassılaştırıldığı zaman daha küçük olduğunu söyleyecektir.[49]

Bilimsel yaklaşımı benimseyen psikolog ve eğitimciler, dil öğrenmenin bilişsel gelişime dayalı olduğu görüşündedirler. Birey, anlamları geliştirdikçe sembolleri daha kolay öğrenmekte ve uzun süre onları kolaylıkla hatırlayabilmektedir. Çocuğun zihinsel faaliyetlerinin hızla geliştiği dört-altı yaş arasında, dil kullanma becerisi ve kelime zenginliği de hızla gelişmektedir.[50]

Toplumsal-Sosyal Etkileşim Kuramı

İnsan, toplumsal bir varlık olarak birlikte etkileşim içerisinde olduğu bireylerden etkilenmektedir ve çoğu zaman birlikte olduğu insanlarla benzer davranışlar sergilemektedir.

---

[47] İ. Maviş, *a.g.e.*, s. 41-42.
[48] Kamile Ün Açıkgöz, *Aktif Öğrenme*, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir 2004, s. 81-82.
[49] İ. Maviş, *a.g.e.*, s. 42.
[50] Gülten Ülgen, *a.g.e.*, s. 135.

Çocuğun bilişsel işlevlerinin yüksek düzeye gelebilmesi için, çocuğun çevresindeki kişilerle kuracağı kültürel etkileşime ihtiyacı vardır. Çocuk yetişkinlerden, düşüncelerini nasıl işlemleyeceğini, yapacağı işlerin kültürel açıdan kabul edilebilir olup olmadığını ve bunların nasıl yapılması gerektiğini öğrenir. Öğrenmenin sosyal yönü her zaman göz önünde bulundurularak, çocukların akranları ve yetişkinlerle etkileşimleri önem kazanır.[51]

Kuramın öncülerinde Vygotsky, toplumsal etkileşimi, gelişimin vazgeçilmez koşullarından biri olarak görmektedir. Ona göre gelişim, çevreyle ve çevredeki daha gelişmiş insanlarla etkileşimin ürünüdür. Etkileşim, dil aracılığıyla gerçekleşmektedir. Vygotsky'e göre dil tamamen sosyal etkileşimle gelişmektedir. Destekleyici bir etkileşim ortamındaki çocuk, bilgi seviyesini ve performansını kendi başına yapabileceğinden daha fazla arttırmaktadır.[52]

Sosyal etkileşim kuramına göre dil, anne-babanın model olması, çocuğun taklit etmesi, anne-babanın pekiştirmesi ve düzeltici geri bildirim vermesi yoluyla kazanılır. Sosyal etkileşimde, gözleme dayalı öğrenmenin önemi vurgulanır. Bu kurama göre çocuk sadece dışsal uyarıcılardan etkilenmediği gibi, yalnızca içsel etkilerle de yönlendirilemez. Dili edinme davranışı, çevresel değişkenler, bilişsel özellikler ve kişisel özelliklerin etkileşimi sonucu ortaya çıkar.[53]

Bu kurama göre, dil ediniminde çocuğun ana, baba, öğretmen ve yakın çevresiyle etkileşimi büyük bir öneme sahiptir. Çocuklarda sağlıklı bir dil gelişimi sağlamak için özellikle öğretmenler ve ana babalar, çocukların ilgi, merak ve soruşturmaları karşısında duyarlı olmak durumundadır.[54]

---

[51] M. Atay, *a.g.e.*, s. 170.
[52] K. Açıkgöz, *a.g.e.*, s. 69.
[53] Asuman Ağaçsapan, *Dil Üzerine,* Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1352, Eğitim Fakültesi Yayınları; No:83, Eskişehir 2002, s. 104.
[54] M. Calp, *a.g.e.*, s. 43.

Doğuştancı Kuram/Psiko-Linguistik Kuram

Farklı kültürlerde yetişen çocukların benzer sesler çıkarması, aynı evde büyüyen çocukların farklı zamanlarda konuşmaya başlaması, hiç işitemeyen çocukların özel eğitim almak suretiyle konuşmayı öğrenebilmesi gibi durumlar, dil gelişiminin daha başka açıklamaları gerektirdiğini göstermektedir.[55]

Herkes doğuştan tüm dilleri edinmesi yetisi ile doğar. Yoksa dünya üzerindeki dillerin çeşitliliğinin ve herkes tarafından kullanılabilir olmasının açıklaması zordur. Yani bir çocuk Türkiye'de doğduğu için Türkçe, Hindistan'da doğduğu için Sanskrit dilini konuşuyorsa bu herkesin doğuştan getirebileceği bir yeti ile mümkün olabilir.[56]

Chomsky, öğrenmeye koşullanma modeli açısından bakan bütün yaklaşımların dili açıklamada yetersiz olduğunu savunmuştur. Ona göre, dil davranışı karmaşık bir olaydır, koşullanma kuramı ise kas veya salgı davranışlarını temel aldığından dolayı, dil basit davranışlar üzerine kurulmuş bir modelle açıklanamaz.[57]

Psiko-linguistik kuramlar tüm insanların genetik olarak dil öğrenmeye programlanmış bir şekilde dünyaya geldiğini belirtir. Bu görüşü savunanlar çocukların dili kullanma yetileriyle ilgili olarak doğuştan belirli bir kapasite ile geldiklerini ve her çocuğun dili edinmesinde birtakım evrensel değişmez özelliklerin olduğunu savunurlar. Chomsky dilin kendine has özellikleriyle üretken ve dönüşümlü olduğunu, söyleyerek dildeki yaratıcılık özelliğini vurgular.[58] Doğuştancı olarak kabul edilen kuramcılar, insanların özel bir yeterlilikle doğarak dili geliştirdiklerini, bu yeterliliğin çevre ile belirlenmediğini ortaya koydular. Buna göre kısaca dil;[59]

- Yalnızca insanlar tarafından edinilir
- Evrensel özelliklere sahiptir
- Öğrenilmez, edinilir
- Gelişiminde yetişkin desteği sınırlıdır.

---

[55] M. Calp, *a.g.e.*, s. 44.
[56] Hasan Bacanlı, *Gelişim ve Öğrenme,* Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 1999, s. 59.
[57] Ziya Selçuk, *Gelişim ve Öğrenme,* (7. Baskı), Nobel Yayınları, Ankara 2000, s. 105.
[58] H.A. Başal, *a.g.e.*, s. 101.
[59] M. Atay, *a.g.e.*, s. 167.

Doğuştancı kuramda insan ön plandadır ve dışsal etkenlerin bireyin gelişimini tamamıyla şekillendiremeyeceği savunulur. Bireyin gelişiminin kaynağı özde sahip olduğu yeterliliklerdir.

Yöntem

Araştırma, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerilerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, evreni, uygulandığı örneklem grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırma, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerilerini incelemeyi amaçladığından tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bu modelde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır.[60] Araştırmada, araştırmacı tarafından herhangi bir müdahale yapılmamış, mevcut durum olduğu gibi ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmada ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerileri incelenmiş ve "Tarama Modeli" kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni, 2012-2013 eğitim öğretim yılında, İstanbul ilindeki resmi ve özel ilkokulların 1. sınıfında öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemini belirlemek için, araştırma bulguları açısından önemli farklılıklar gösterebileceği düşünülen okulların bulundukları çevre sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre (üst-orta-alt olmak üzere) alt başlıkta ele alınmıştır. Araştırmanın sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için örneklemdeki okullar araştırmacının ulaşabileceği ve birinci sınıf öğrencilerinin 60-66-72 aylık öğrencilerden oluştuğu ilçelerden seçilmiştir. Seçimler yapılırken İl Millî Eğitim

[60] Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi,* (21. Baskı), Nobel Yayın, Ankara 2010, s. 77.

Müdürlüğüne, okul müdürlerine ve birinci sınıf öğretmenlerine danışılmıştır. Okulların bulunduğu sosyo-ekonomik çevre hakkında okul idaresi ve öğretmenlerden bilgi alınarak Beylikdüzü, Bayrampaşa, Büyükçekmece, Küçükçekmece, Ataşehir, Bağcılar, Esenler ve Sultangazi ilçelerinde dokuz tane resmi ve bir özel ilkokulda uygulama yapmak üzere karar verilmiştir. Araştırmanın örneklemi, bu on resmi ilkokulda öğrenim gören 60-66-72 aylık 418 birinci sınıf öğrencisinden oluşmuştur.

Aşağıda, örneklemde yer alan öğrencilerin öğrenim gördükleri ilçe, 60-66-72 aylık dağılımları, cinsiyetleri, okul öncesi eğitim alıp almama durumları, sosyo-ekonomik düzeyleri gibi bağımsız değişkenlerini kapsayan özellikler tablolar halinde verilmiştir.

İlçeler	**Öğrenci Sayısı**
Ataşehir	53
Bağcılar	51
Bayrampaşa	52
Beylikdüzü	56
Büyükçekmece	50
Küçükçekmece	51
Esenler	51
Sultangazi	54
Toplam	418

Tablo 1. Örneklemde Yer Alan İlçeler ve Öğrenci Sayıları

Tablo 1'de görüldüğü gibi, İstanbul'un Ataşehir ilçesinden 53, Bağcılar ilçesinden 51, Bayrampaşa ilçesinden 52, Beylikdüzü ilçesinden 56, Büyükçekmece ilçesinden 50, Küçükçekmece ilçesinden 51, Esenler ilçesinden 51, Sultangazi ilçesinden 54 öğrenci olmak üzere toplam 418 öğrenciye ulaşılmıştır.

Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin, yaş gruplarına göre dağılımı verilmiştir.

Yaş	*f*	%	$\%_{gec}$	$\%_{yig}$
60-66 ay	126	30,1	30,1	30,1
66-72 ay	175	41,8	41,8	71,9
72 ay ve üzeri	117	27,9	27,9	100,0
Toplam	418	100,0	100,0	

Tablo 2. Öğrencilerin 60-66-72 Aylık Gruplara Göre Dağılımı

Tablo 2'ye göre öğrencilerin %30,1'inin (n=126) 60-66 aylık, %41,8'inin (n=175) 66-72 aylık, %27,9'unun (n=117) 72 ay ve üzeri olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin, cinsiyetlerine göre dağılımı verilmiştir.

Cinsiyet	*f*	%	$\%_{gec}$	$\%_{yig}$
Kız	211	50,4	50,4	50,4
Erkek	207	49,5	49,5	100,0
Toplam	418	100,0	100,0	

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Tablo 3'e göre öğrencilerin %50,4'ünün (n=211) kız, %49,5'inin (n=207) ise erkek olduğu görülmektedir.

Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin daha önce okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumlarına göre dağılımı verilmiştir.

Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu	*f*	%	$\%_{gec}$	$\%_{yig}$
Evet	133	31,8	31,8	31,8
Hayır	285	68,1	68,1	100,0
Toplam	418	100,0	100,0	

Tablo 4. Öğrencilerin Okul Öncesi Eğitim Alma Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin %31,8'i (n=133) okul öncesi eğitim almış, %68,1'i (n=285) ise okul öncesi eğitim almamıştır.

Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre dağılımı verilmiştir.

Sosyo-Ekonomik Düzey	*f*	%	$\%_{gec}$	$\%_{yig}$
Düşük Orta	126	30,1	30,1	30,1
Yüksek	193	46,1	46,1	76,2
Toplam	99	23,6	23,6	100,0
	418	100,0	100,0	

Tablo 5. Öğrencilerin Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Dağılımı

Tablo 5'e göre öğrencilerin ailelerinin %30,1'inin (n=126) düşük, %46,1'inin (n=193) orta, %23,6'sının (n=99) yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahip olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu" ve öğrencilerin dil becerileri gelişimini ölçmek için dört temel dil becerisini kapsayan "Dil Becerileri Ölçeği" olmak üzere iki veri toplama aracı kullanılmıştır.

1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" araştırma amaçlarıyla uyumlu, araştırmada kullanılacak olan öğrenci bilgilerinden oluşmaktadır. Öğrencinin devam ettiği okul, yaş grubu, cinsiyeti, okul öncesi eğitim alıp almama durumu, sosyo-ekonomik düzeyi gibi bilgiler bu form içerisinde yer almaktadır.

2. Dil Becerileri Ölçeği (Kazanımların Öğrencilerde Görülme Derecesi)

İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerilerinin incelendiği bu araştırmada, dil becerileri temel değişkenlerin başında yer almaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin dil becerilerine ait bilgilerin toplanması, araştırma açısından bir gerekliliktir. Bu amaçla dil becerilerine ait bilgileri toplamak için bu araştırmada dil becerileri ölçeği kullanılmıştır.

Dil becerileri ölçeği, Asuman Çetin tarafından 2010 yılında ilkokul 1. Sınıf Türkçe dersi kazanımlarından alınan maddelerle geliştirilmiştir.[61]

[61] Asuman Çetin, *Öğretmen Görüşlerine Göre 1. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi Erişi Düzeyleri ve İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar,* (Yüksek Lisans Tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat 2010, s. 25.

Geliştirilen ölçek 9 tane birinci sınıf öğretmenine, konuyla ilgili danışman ve 5 konu alanı uzmanı öğretim elemanına inceletilerek görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler ve eleştiriler doğrultusunda bazı maddeler üzerinde düzeltme çalışması yapılmış bazı maddeler de elenerek ölçek uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde "İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerileri incelenmeye" çalışılmıştır. Uygulanan ölçeğin istatistiksel analizi ve her alt probleme ilişkin elde edilen bulgular bu bölümde yer almaktadır.

Bir önceki bölümde de belirtildiği gibi birinci sınıf öğrencilerinin becerileri kazanma düzeyleri 1.00–1.79 "Hiçbir Zaman", 1.80–2.59 "Nadiren", 2.60–3.39 "Bazen", 3.40–4.19 "Sıklıkla", 4.20–5.00 "Her Zaman" şeklinde değerlendirilmiştir.

İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Dinleme Becerileri Düzeylerine İlişkin Bulgular

"İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dinleme becerileri düzeyleri ne durumdadır?" biçiminde belirtilen alt probleme cevap vermek amacıyla 60-66-72 aylık öğrencilerin dinleme becerilerinin ortalama ve standart sapmaları belirlenmiştir.

Yaş grubu	n	*	ss
60-66 ay	126	2,922	1,235
66-72 ay	175	3,174	1,205
72 ay ve üzeri	117	4,240	0,987
Toplam	418	3,397	1,274

Tablo 6. İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Dinleme Becerileri Düzeyleri ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Tablo 6'a göre; 60-66 aylık öğrencilerin dinleme becerileri düzeyi ortalamaları x=2,922, 66-72 aylık öğrencilerin ortalamaları x=3,174, 72 ay ve üzeri öğrencilerin ortalamaları x=4,240 olarak saptanmıştır. Bu verilere göre, 72 ay ve üzeri öğrencilerin dinleme beceri düzeylerinin 66-72 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu, 66-72 aylık öğrencilerin dinleme beceri düzeylerinin de 60-66 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Konuşma Becerileri Düzeylerine İlişkin Bulgular

"İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin konuşma becerileri düzeyleri ne durumdadır?" biçiminde belirtilen alt probleme cevap vermek amacıyla 60-66-72 aylık öğrencilerin konuşma becerilerinin ortalama ve standart sapmaları belirlenmiştir.

Yaş grubu	n	*	ss
60-66 ay	126	2,880	1,253
66-72 ay	175	3,102	1,209
72 ay ve üzeri	117	4,187	1,027
Toplam	418	3,339	1,289

Tablo 7. İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Konuşma Becerileri Düzeyleri ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Tablo 7'ye göre; 60-66 aylık öğrencilerin konuşma becerileri düzeyi ortalamaları x =2,880, 66-72 aylık öğrencilerin ortalamaları x=3,102, 72 ay ve üzeri öğrencilerin ortalamaları x=4,187 olarak saptanmıştır. Bu verilere göre, 72 ay ve üzeri öğrencilerin konuşma beceri düzeylerinin 66-72 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu, 66-72 aylık öğrencilerin konuşma beceri düzeylerinin de 60-66 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Okuma Becerileri Düzeylerine İlişkin Bulgular

"İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin okuma becerileri düzeyleri ne durumdadır?" biçiminde belirtilen alt probleme cevap vermek amacıyla 60-66-72 aylık öğrencilerin okuma becerilerinin ortalama ve standart sapmaları belirlenmiştir.

Yaş grubu	n	*	ss
60-66 ay	126	2,856	1,330
66-72 ay	175	3,069	1,261
72 ay ve üzeri	117	4,188	1,065
Toplam	418	3,318	1,346

Tablo 8. İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Okuma Becerileri Düzeyleri ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Tablo 8'e göre; 60-66 aylık öğrencilerin okuma becerileri düzeyi ortalamaları x =2,856, 66-72 aylık öğrencilerin ortalamaları x=3,069, 72 ay ve üzeri öğrencilerin ortalamaları x=4,188 olarak saptanmıştır. Bu verilere göre, 72 ay ve üzeri öğrencilerin okuma beceri düzeylerinin 66-72 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu, 66-72 aylık öğrencilerin okuma beceri düzeylerinin de 60-66 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Yazma Becerileri Düzeylerine ilişkin Bulgular

"İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin yazma becerileri düzeyleri ne durumdadır?" biçiminde belirtilen alt probleme cevap vermek amacıyla 60-66-72 aylık öğrencilerin yazma becerilerinin ortalama ve standart sapmaları belirlenmiştir.

Yaş grubu	n	x̄	ss
60-66 ay	126	2,911	1,382
66-66 ay	175	3,193	1,338
72 ay ve üzeri	117	4,301	1,158
Toplam	418	3,418	1,418

Tablo 9. İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Yazma Becerileri Düzeyleri ile İlgili Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Tablo 9'e göre; 60-66 aylık öğrencilerin yazma becerileri düzeyi ortalamaları x=2,911, 66-72 aylık öğrencilerin ortalamaları x=3,193, 72 ay ve üzeri öğrencilerin ortalamaları x=4,301 olarak saptanmıştır. Bu verilere göre, 72 ay ve üzeri öğrencilerin yazma beceri düzeylerinin 66-72 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu, 66-72 aylık öğrencilerin yazma beceri düzeylerinin de 60-66 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-66-72 Aylık Öğrencilerin Dil Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Dağılımına İlişkin Bulgular

Dil becerilerine ilişkin birinci alt problem "İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerileri ölçeğindeki dinleme-konuşma-okuma-yazma becerileri maddelerinden aldıkları puanlar nasıl bir dağılım göstermektedir?" biçiminde belirtilmişti. Bu alt probleme cevap vermek amacıyla öğretmenlerin her

bir öğrenci için ölçekteki dinleme, konuşma, okuma, yazma ve tüm dil becerileri maddelerine verdikleri cevapların ortalama ve standart sapmaları belirlenmiştir.

Sonuç

Bu araştırmada, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe giren 4+4+4 eğitim sisteminin getirdiği yeniliklerden biri olan çocukların ilkokula başlama yaşının veli isteği ile 60 aya kadar düşürülmesi kararının, öğrencilerin dil becerileri kazanımı açısından ortaya çıkardığı sonuçlar değerlendirilmiştir.

Araştırmada ulaşılan, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerileri ölçeğindeki dinleme becerileri maddelerinden aldıkları puanların gösterdiği dağılım ile ilgili analizlerin sonucuna göre, 60-66 aylık öğrencilerin en çok kazandığı dinleme becerisinin "Duyduğu sesleri ayırt eder."66-72 aylık öğrencilerin en çok kazandığı dinleme becerisinin "Eğlenmek için masal, hikâye, şarkı, tekerleme, tiyatro vb. dinler ve izler." 72 ay ve üzeri öğrencilerin en çok kazandığı dinleme becerisinin "Duyduğu sesleri ayırt eder." maddeleri olduğu görülmüştür. 60-66 aylık ve 66-72 aylık öğrencilerin en az kazandığı dinleme becerisinin "Başlıktan hareketle dinleyeceği konunun içeriğini tahmin eder." 72 ay ve üzeri öğrencilerin en az kazandığı dinleme becerisinin "Dinlemek için hazırlık yapar." maddeleri olduğu görülmüştür.

- Araştırmada elde edilen, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerileri (dinleme-konuşma-okuma-yazma) maddeleri ile ilgili betimsel istatistik analizleri sonucuna göre, ilkokul birinci sınıf öğrencileri arasında 72 ay ve üzeri öğrencilerin dil becerileri düzeylerinin, 66-72 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu, 66-72 aylık öğrencilerin dil becerileri düzeylerinin de 60-66 aylık öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.
- Analiz sonuçlarına göre dil becerileri düzeyi yaş ile doğru orantılıdır. Başka bir deyişle, 60-66-72 aylık öğrenciler arasında yaşça daha büyük olan öğrencilerin dil beceri düzeyleri daha yüksektir.
- Elde edilen sonuçlara göre 60-66 aylık ve 66-72 aylık öğrencilerin dil beceri düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Fakat 72 ay ve üzeri öğrencilerin dil beceri düzeyleri diğer iki gruba göre de (60-66 ve 66-72 aylık) anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

- Dil becerileri (dinleme-konuşma-okuma-yazma) ile ilgili analizlerden elde edilen sonuçlara göre, ilkokul birinci sınıfa devam eden kız öğrencilerin dil beceri düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksektir. Ancak istatistiksel açıdan önemli bir fark bulunamamıştır. Kız ve erkek öğrencilerin dil beceri düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
- Dil becerileri (dinleme-konuşma-okuma-yazma) ile ilgili analizlerden elde edilen sonuçlara göre, ilkokul birinci sınıfa devam eden öğrencilerin dil beceri düzeyleri okul öncesi eğitim alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin dil beceri düzeyleri, okul öncesi eğitimi almayan öğrencilere göre daha yüksektir.
- Dil becerileri (dinleme-konuşma-okuma-yazma) ile ilgili analizlerden elde edilen sonuçlara göre, ilkokul birinci sınıfa devam eden öğrencilerin dil beceri düzeyleri ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Analizlerden elde edilen sonuçlarda sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerin dil becerileri ile sosyo-ekonomik düzeyi düşük ve sosyo-ekonomik düzeyi orta olan öğrencilerin dil becerileri arasındaki anlamlı farklılığın sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerin lehine olduğu görülmüştür.

Öneriler

İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-66-72 aylık öğrencilerin dil becerilerinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak değişik uygulayıcı ve araştırmacılara aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Okula başlama yaşının yeniden 72 aya çıkarılması fikrinin değerlendirilmesi,
- Eğitim öğretim alanında yapılacak yeniliklerin, öncelikle pilot okullarda ilgili öğrenci grubuna uygulanması, uygulamanın sonuçları göz önünde bulundurularak değişikliğe gidilmesi,
- Farklı yaş grubundaki öğrencilerin, birinci sınıfta iki grup halinde farklı sınıflarda eğitim görmesi; ikinci sınıftan itibaren sınıfların tekrar heterojen hale getirilmesi,
- Okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması,

- Okul öncesi eğitim kurumlarında dil gelişimini destekleyecek etkinliklere daha fazla yer verilmesi,
- Öğrenciler arasındaki farklılıklar dikkate alınarak okula uyum ve hazırlık sürecinin tekrar düzenlenmesi,
- Temel dil becerilerinden (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) birinde başarılı olan öğrenciler diğerlerinde de başarılı bulunmuştur. Bu nedenle öğretmenlerin ilk okuma yazma sürecini bütün olarak algılaması; temel dil becerilerinden herhangi birini ya da birkaçını değil temel dil becerilerinin tamamını dengeli bir şekilde yürütmesi,
- Ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri düştükçe öğrencilerin dil becerileri ölçeğinden aldıkları puanlar da azalmaktadır. Bu nedenle okul yönetimlerinin okula yeni başlayan öğrencilerin aileleri ile ilgili detaylı bilgiler toplaması, sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan ailelerden gelen öğrencileri tespit etmesi, devlet veya sivil toplum kuruluşlarından bu öğrencilere destek sağlanması,
- Dil gelişimini destekleyici paket programların hazırlanması,
- Üniversitelerin Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde farklı yaş grubundaki çocukların dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik farklı yöntem ya da uygulamaların geliştirilmesi, bunların etkinliğinin incelenmesi,
- Üniversitelerin Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde 60-66 aylık çocukların fiziksel ve bilişsel gelişim özellikleriyle ilgili ders konularının arttırılması,
- Öğretmenlerin, dil becerilerini geliştirme etkinliklerini Türkçe dersiyle sınırlandırmaması; bu becerileri geliştirici etkinliklere tüm derslerde yer verilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

AÇIKGÖZ, K., *Aktif Öğrenme,* Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir 2004.

AĞAÇSAPAN, A., *Dil Üzerine,* Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1352, Eğitim Fakültesi Yayınları; No:83, Eskişehir 2002.

AKBAYIR, S., *Cümle ve Metin Bilgisi,* (5. Baskı), Pegem A Yayıncılık. Ankara 2007.

AKSAN, D., *Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1990.

AKSAN, D., *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dil Bilim*, TDK Yayınları, Ankara 1995.

AKSAN, D., *Türkçenin Sözvarlığı,* (4. Basım), Engin Yayınevi, Ankara 2006.

ALPÖGE, G., *Çocuk ve Dil, Türkçede Sıfatların Kullanımı ve Çocuğun Gelişimi Açısından İncelenmesi,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1991.

ATAY, M., *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim 1,* Kök Yayıncılık, Ankara 2009.

AYDIN, R., *Türkçe Kazanımlarımız,* Bilnet Matbaacılık, İstanbul 2008.

BACANLI, H., *Gelişim ve Öğrenme,* Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 1999.

BAK, M., *Çocuk Gelişimi*, Cinius Yayınları, İstanbul 2011.

BAŞAL, A., *Nasıl Mutlu Bir Çocuk Yetiştirebilirim?,* Morpa Kültür Yayınları, İstanbul 2003.

BAŞTÜRK, M.,*Dil Edinim Kuramları ve Türkçenin Ana Dili Olarak Edinimi,* Pegem A Yayıncılık, Ankara 2004.

BOZ, M., *Altı Yaş Çocuklarının Okula Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Veli ve Öğretmen Görüşleri Yönünden İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2004.

CALP, M., *İlkokuma Yazma Öğretimi*, Eğitim Kitabevi, Konya 2003.

CALP, M., *Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi,* Eğitim Kitabevi, Konya 2007.

ÇAKIR, T., *Çocukta Dil Gelişimi ve Kuramsal Yaklaşımlar,* Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sakarya 2003.

ÇELENK, S., Cumhuriyet Öncesi İlköğretim, (Edt. A. Tazebay), *İlköğretim Programları ve Gelişmeler,* Nobel Yayın Dağıtımı, Ankara 2000.

ÇELENK, S., *İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimi,* (7. Baskı), Maya Akademi, Ankara 2010.

ÇETİN, A., *Öğretmen Görüşlerine Göre 1. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi Erişi Düzeyleri ve İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar*, (Yüksek Lisans Tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat 2010.

DEMİREL, Ö., *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1999.

DEMİREL, Ö., *Türkçe Öğretimi*, Pegem A Yayıncılık, İstanbul 1999.

ERGİN, M., *Üniversiteler İçin Türk Dili,* Bayrak Basım, İstanbul 2005.

GÖZÜTOK, F. D., ULUBEY, Ö., AKÇATEPE, A. G., KOÇER, E., & RÜZGÂR, M. E., *4+ 4+ 4 yapılanması kapsamında hazırlanan uyum ve hazırlık çalışmaları kitaplarının değerlendirilmesi,* Ankara 2014.

KARASAR, N., *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (21. Baskı), Nobel Yayın, Ankara 2010.

KAVCAR, C., *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi,* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara 1988.

MANGIR, M. ve ERKAN, S., *0-4 Yaş Arasındaki Çocuklarda Dil Gelişimi.* Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Ankara 1987, s. 3.

MAVİŞ, İ., *Çocukta Dil Edinim Kuramları*, *Dil ve Kavram Gelişimi*, (Der: S. Topbaş), Kök Yayıncılık, Ankara 2005.

OKTAY, A., *Okul Olgunluğu,* (Doçentlik Tezi), İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul 1983.

OKTAY, A., ve RAMAZAN, O., Çeşitli ülkelerde ilköğretim uygulamaları, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8 (8), Ankara 1992, Retrieved from, https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7830/102992

PİAGET, J., *Çocukta Dil ve Düşünme,* (Çev: S. Siyavuşgil), Palme Yayıncılık, Ankara 2011.

SAVAŞ, B., *Okuma Eğitimi ve Çocuklarda Dil Gelişimi,* Alfa Yayınları, İstanbul 2006.

SEÇİLMİŞ, S., *Anaokuluna Giden ve Gitmeyen Erken Çocukluk Dönemindeki Çocukların Dil Gelişimi ile İlgili Becerilerinin İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 1996.

SELÇUK, Z., *Gelişim ve Öğrenme*, (7. Baskı), Nobel Yayınları, Ankara 2000.

SELÇUK, Z., *Gelişim ve Öğrenme*, Nobel Yayınları, Ankara 2004.

TEMEL, F., *Sıfır-Altı Yaş Çocuklarında Dil Gelişimi "İki Yüz Bin ve Üzerine Nüfuslu Yirmi Bir İl Örneklemi Araştırma Sonuç Raporu",* Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, 1, Ankara 1999, s. 26-27.

TUZCUOĞLU, S., Gelişimin Doğası, (Edt. B. Aydın), *Gelişim ve Öğrenme*, Nobel Yayınları, Ankara 2005.

ÜLGEN, G., *Kavram Geliştirme Kuramlar ve Uygulamalar*, Nobel Yayınları, Ankara 2004.

YAVUZER, H., *Çocuğunuzun İlk 6 Yılı,* Remzi Kitabevi, İstanbul 2001.

YAVUZER, H., *Eğitim ve Gelişim Özellikleriyle Okul Çağı Çocuğu*, Remzi Kitabevi, İstanbul 2012.

WILBRANDT, E., *Maria Montessori Yöntemiyle Çocuk Eğitimi Sanatı Eğitimciler ve Ebeveynler için El Kitabı*, Sistem Yayıncılık, İstanbul 2011.